

Diepinfiltratie, uitbreiding winningsmiddelen, voorzuivering en grote schoonmaak

BERKHEIDE NOGMAALS OP ZIJN KOP GEZET

Martijn Balkestein

De Leidse Duinwater Maatschappij (LDM) is op drie plaatsen in Berkheide bezig met werkzaamheden die tot doel hebben de waterwinning uit te breiden. Bovendien wordt gewerkt aan de aanleg van een koppelleiding, de bouw van een voorzuiveringsinstallatie en een diepinfiltratie proefproject. Deze werkzaamheden zijn een direct gevolg van de problemen die in 1986 ontstonden toen werd ontdekt dat slootwater werd bijgemengd (zie DUIN 1987 nr. 1/2).

Tot eind maart is het niet mogelijk van het fietspad tussen Scheveningen en de Wassenaarse Slag gebruik te maken vanwege de aanleg van een 2,5 kilometer lange koppelleiding tussen het Haagse en Leidse waterleidingnet. De koppelleiding is een buis met een doorsnede van 1,2 meter, waardoor vanaf april a.s. maximaal 12 miljoen kubieke meter voorgezuiverd Maaswater per jaar in het zuiden van Berkheide kan worden geïnfiltréerd.

Valkenburgse Meer

Daarnaast hebben Gedeputeerde Staten (GS) van Zuid-Holland aan de LDM toestemming gegeven om tot 1993 water te winnen uit de Kleine Plas van het Valkenburgse Meer. Hieruit kan vanaf 1989 jaarlijks 4 tot 8 miljoen kubieke meter water worden onttrokken. Zodoende is het niet nodig de waterwinning d.m.v. oppervlakteinfiltratie in de duinen rigoreus uit te breiden. Verdere onherstelbare schade aan de natuur in het duingebied tussen Wassenaar en Katwijk kan nu dus worden voorkomen.

Voorzuivering

Aan het in gebruik nemen van de Kleine Plas is door (GS) de voorwaarde gesteld dat het diepinfiltratie-project van de LDM in 1989 operationeel moet zijn gemaakt. Hierbij zal gebruik worden gemaakt van de nog dit jaar te bouwen voorzuiveringsinstallatie in Katwijk. In deze installatie zal een groot deel worden verwijderd van alle fosfaten en het slib uit het water dat afkomstig is uit de Kleine Plas. Nu maakt de LDM nog gebruik van het vrijwel ongezuiverde water dat afkomstig is uit de Wassenaarse Wetering nabij het vliegveld Valkenburg. Waarschijnlijk zal vanaf 1989 voorgezuiverd water in het noorden van Berkheide worden gepompt. Tot 1992 zal dan jaarlijks ongeveer 18 miljoen kubieke meter (afkomstig uit de koppel-

leiding en de voorzuiveringsfabriek) worden geïnfiltréerd.

Over vier jaar kan de capaciteit van de voorzuiveringsfabriek tot maximaal 20 miljoen kubieke meter worden vergroot, enerzijds door helemaal over te gaan op voorgezuiverd Maaswater dat van betere kwaliteit is en een voorbehandeling krijgt, anderzijds doordat in de toekomst het voorzuiveringsproces in Katwijk sneller kan worden afgewerkt. Voordat het schone water in de plassen wordt gepompt zal eerst het vuile slib van alle plasbodems worden verwijderd. Dit is een enorme operatie waarbij ook de vele oude slibhopen zullen worden opgeruimd.

Diepinfiltratie

Het voorgezuiverde water zal ook gebruikt gaan worden voor het diepinfiltratieproject. De vergunning voor dit project is voor een periode van 6 jaar verleend en geeft de LDM toestemming om 4 miljoen kubieke meter water per jaar te onttrekken. De winning vindt plaats door middel van een rij van 32 putten langs de Wassenaarse weg en in het bestaande kanaal 1. De 'persputten' worden aangelegd langs de duinrand (zie kaartje). Minimaal de hoeveelheid die door middel van diepinfiltratie wordt onttrokken, moet in hetzelfde watervoerende pakket (30 tot 40 meter beneden NAP) worden geïnfiltréerd.

Omdat tot nu toe geen ervaring is opgedaan met het systeem van diepinfiltratie op grote schaal, worden er peilbuizen geplaatst, zodat waarnemingen mogelijk zijn. Aan de hand van deze waarnemingen wordt een rapport gemaakt over de technische aspecten. Als het diepinfiltratieproject succesvol blijkt te zijn kan het worden uitgebreid en kan de

Ligging diepinfiltratie en voorzuiveringsfabriek van de LDM in het noordoosten van Berkheide.

Zandopspuiting bij de Duitse Muur in Berkheide ten behoeve van de aanleg van een nieuw winningsmiddel (foto: E. Hüge).

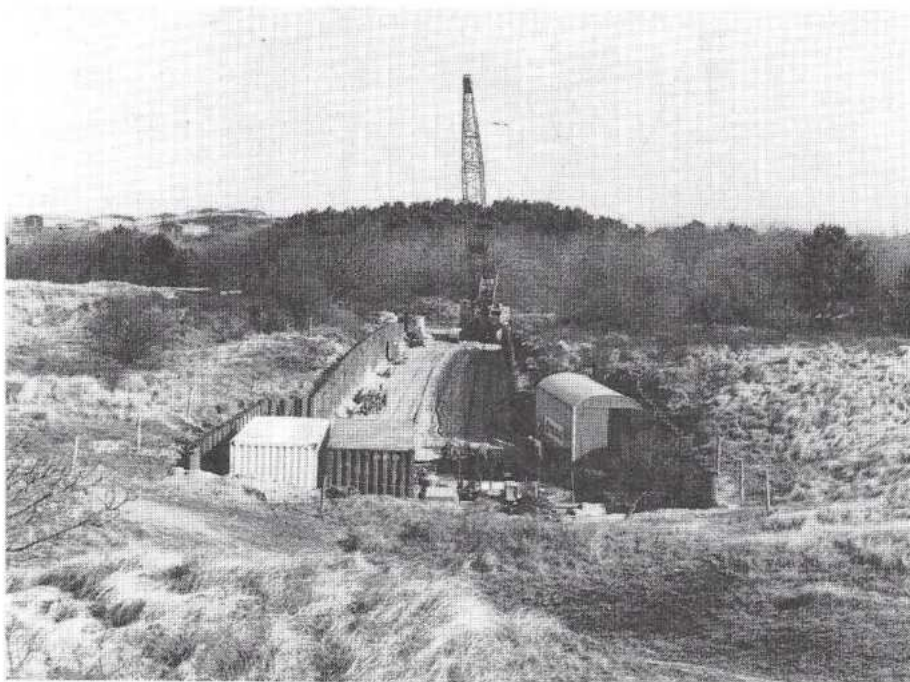
oppervlakte-infiltratie worden teruggedrongen.

Nieuwe winputten

Tegelijk met de werkzaamheden die noodzakelijk zijn om het voorgezuiverde water in de duinen te brengen, werkt de LDM ook aan een beperkte vergroting van haar productiecapaciteit. Het bedrijf heeft van de provincie toestemming gekregen op drie plaatsen in de duinen tussen Katwijk en Wassenaar nieuwe

winputten te slaan, waarmee volgens de LDM een uitbreiding van ongeveer 1 miljoen kubieke meter water per jaar wordt bereikt (zie DUIN 1987 nr. 4). De Begeleidingscommissie L.D.M. is er onlangs mee akkoord gegaan, dat deze werkzaamheden doorgaan tot in het broedseizoen.

Martijn Balkestein is als stagiair werkzaam geweest bij de Stichting Duinbehoud.

Werkzaamheden aan de horizontale boring in Berkheide (foto: E. Hüge).

Stichting Duinbehoud verklaart Berkheide tot rampgebied

Ter gelegenheid van de presentatie van een 'Zwartboek over de gevolgen van de werkzaamheden van de Leidse Duinwater Maatschappij en anderen van 1986 tot 1988' heeft de Stichting Duinbehoud het duingebied Berkheide tot rampgebied verklaard. Uit het zwartboek en de bijbehorende kaart blijkt dat:

- meer dan 25% van het waterwinning gebied landschappelijk ernstig is toegetakeld;
- eenderde van de kwelgebieden is verdroogd;
- 15 ha duingebied is vergraven;
- Staatsbosbeheer, de natuurbescherming en de provincie onder de problemen zijn bedolven.

De belangrijkste oorzaak van de problemen is het tot 1986 gevoerde wanbeleid van de LDM. En het bedrijf is nog lang niet klaar: ter voorbereiding voor het inlaten van voorgezuiverd water zullen vrijwel alle plassen worden uitgebaggerd, terwijl ook de talrijke slibhopen zullen worden afgegraven en afgevoerd.

Deze noodzakelijke schoonmaakoperatie moet volgens de stichting het startpunt worden voor de volgende fase: natuurherstel. Door terugdringen van de waterwinning moet regeneratie van natuurwaarden mogelijk worden gemaakt. In het onlangs door de provincie Zuid-Holland uitgebrachte regeneratieplan wordt voor Berkheide sluiting van de meest westelijk gelegen puttenreeks in 1989-1990 voorgesteld als eerste stap op weg naar regeneratie van het zuidelijk deel van Berkheide. De aanbevelingen in het zwartboek sluiten op dit beleidsvoornemen aan, maar gaan ook nog verder:

- toepassing van de Natuurbeschermingswet in Berkheide;
- verbetering van beheer en toezicht op de werkzaamheden van de LDM;
- overdracht van het beheer van LDM-gronden aan SBB.

Aan de golf van vernietiging, die Berkheide al vele jaren teistert, moet nu echt een definitief einde komen. De kansen voor natuurherstel in dit gebied zijn nu groter dan ooit en mogen onder geen enkele voorwaarde worden gemist.

Het Zwartboek Berkheide is te bestellen door f. 5,- (donateurs f. 3,50) over te maken op giro 3505200 t.a.v. Stichting Duinbehoud te Leiden.

Albert Salman